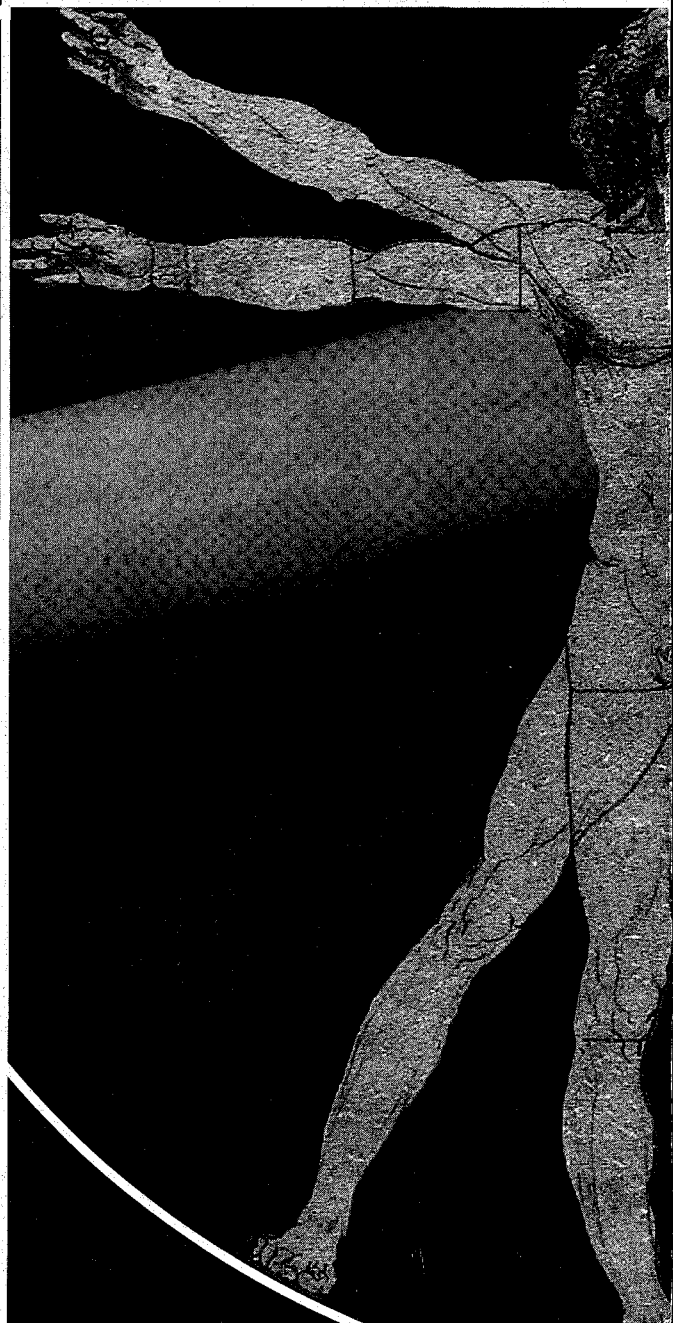

МОЛОДІЖНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

**Східноєвропейського
національного
університету
імені Лесі Українки**

ISSN 2310-130X

**Випуск 28
2017**

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

МОЛОДІЖНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки

Журнал видається з 2007 року

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СПОРТ

Випуск 28

Луцьк
2017

Ministry of Education and Science of Ukraine

Lesya Ukrainka Eastern European National University

YOUTH SCIENTIFIC JOURNAL

Lesya Ukrainka Eastern European National University

The magazine is published since 2007

Physical Education and Sport

Issue 28

Lutsk

Lesya Ukrainka Eastern European
National University

2017

Рекомендовано до друку вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 19 від 26.12.2017 р.)

Редакційна колегія

- Альошина А. І.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки) (головний редактор);
- Цьось А. В.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки);
- Андрійчук О. Я.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки) (заступник головного редактора);
- Вільчковський Е. С.** – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки);
- Кашуба В. О.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Національний університет фізичного виховання і спорту України);
- Фурман Ю. М.** – доктор біологічних наук, професор (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського);
- Давидов В. Ю.** – доктор біологічних наук, професор (Поліський державний університет) (Білорусь);
- Ахметов Р. Ф.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Житомирський державний університет імені Івана Франка);
- Кошан І. Я.** – доктор біологічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки);
- Козіна Ж. Л.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Харківський національний педагогічний університет);
- Лазарєва О. Б.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Національний університет фізичного виховання і спорту України);
- Валецький Ю. М.** – доктор медичних наук, доцент (Волинське обласне територіальне медичне протитуберкульозне об'єднання);
- Дорошенко Е. Ю.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, доцент (Запорізький національний університет);
- Бичук І. О.** – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки) (відповідальний секретар).
- Смолук І. О.** – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки);
- Гусак П. М.** – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки);
- Пріма Р. М.** – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки);
- Бєлікова Н. О.** – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки) (заступник головного редактора);
- Носко М. О.** – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Чернігівський національний університет імені Тараса Шевченка);
- Макогонов А. Н.** – доктор педагогічних наук, професор (Академія спорту і туризму) (Казахстан);
- Пасічник В. Р.** – доктор педагогічних наук (Кельцинський гуманітарно-природничий університет імені Яна Кохановського, філія в м. Пйотркуві-Трибунальському) (Польща);
- Масловський Є. О.** – доктор педагогічних наук, професор (Поліський державний університет) (Білорусь);
- Карпюк Р. П.** – доктор педагогічних наук, професор (Академія рекреаційних технологій і права).

Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
М 75 Фізичне виховання і спорт : журнал / уклад. А. В. Цьось, А. І. Альошина. – Луцьк, 2017. – Вип. 28. – 234 с.

У журналі опубліковано статті з актуальних питань фізичного виховання різних груп населення, лікувальної фізичної культури, олімпійського та професійного спорту.

Для викладачів фізичного виховання, тренерів, спортсменів і студентів.

Журнал є науковим фаховим виданням України, у якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора чи кандидата наук з фізичного виховання та спорту (див. додаток 9 до наказу Міністерства освіти і науки України № 241 від 09.03.2016 р.).

УДК 796(082)

Сайт журналу:
www.vismvksnu.com.ua

© Цьось А. В., Альошина А. І. (укладання), 2017
© Альошина А. О. (обкладинка), 2017
© Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2017

Recommended for publication by the academic council of Lesya Ukrainka Eastern European National University
(protocol № 19 від 26.12.2017 р.)

Editorial board

- Aloshyna A. I.** – PhD in Physical Education and Sports, professor (Lesya Ukrainka Eastern European National University);
- Tsos A. V.** – PhD in Physical Education and Sports, professor (Lesya Ukrainka Eastern European National University);
- Andriychuk O. Y.** – PhD in Physical Education and Sports, professor (Lesya Ukrainka Eastern European National University) (deputy editor-in-chief);
- Vilchkovskiy E. S.** – PhD in Pedagogical Sciences, professor, corresponding member of Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Lesya Ukrainka Eastern European National University);
- Kashuba V. A.** – PhD in Physical Education and Sports, professor (National University of Physical Training and Sports of Ukraine);
- Furman M.** – PhD in Biological Sciences, professor (Vinnitsa State Pedagogical University after Kotsiubynskiy);
- Davydov V. Y.** – PhD in Biological Sciences, professor (Polesky State University) (Byelorussia);
- Akhmetov R. F.** – PhD in Physical Education and Sports, professor (Zhytomyr Ivan Franko State University);
- Kotsan I. Y.** – PhD in Biological Sciences, professor (Lesya Ukrainka Eastern European National University);
- Kozina J. L.** – PhD in Physical Education and Sports, professor (Kharkiv National Pedagogical University);
- Lazareva O. B.** – PhD in Physical Education and Sports, professor (National Institute of Physical Training and Sports of Ukraine);
- Valetskyy U. M.** – PhD in Medical Sciences (Volyn Municipalities Regional Territorial Medical Anti-tuberculosis Association);
- Doroshenko E. Y.** – PhD in Physical Education and Sports, associate professor (Zaporizhzhya National University);
- Bychuk A. I.** – PhD in Physical Education and Sports, (Lesya Ukrainka Eastern European National University) (executive secretary).
- Smoliuk I. O.** – PhD in Pedagogical Sciences, professor (Lesya Ukrainka Eastern European National University);
- Husak P. M.** – PhD in Pedagogical Sciences, professor (Lesya Ukrainka Eastern European National University);
- Prima R. M.** – PhD in Pedagogical Sciences, professor (Lesya Ukrainka Eastern European National University);
- Byelikova N. O.** – PhD in Pedagogical Sciences, associate professor (Lesya Ukrainka Eastern European National University) (deputy editor-in-chief);
- Nosko M. A.** – PhD in Pedagogical Sciences, professor, corresponding member of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Taras Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University);
- Makohonov A.** – PhD in Pedagogical Sciences, professor (Academy of Sport and Tourism) (Kazakhstan);
- Pasichnyk V. R.** – PhD in Pedagogical Sciences, professor (Humanities and Natural Keltzynskyy University of Jan Kochanovsky) (Poland);
- Maslovska E. O.** – PhD in Pedagogical Sciences, professor (Poleski State University) (Byelorussia);
- Karpyuk R. P.** – PhD in Pedagogical Sciences, professor (Academy of Recreational Technology and Law).

Youth Scientific Journal Lesya Ukrainka Eastern European National University. Physical Education and Sport :
М 75 Journal / compiling by A. V. Tsos, A. I. Aloshyna. – Lutsk : Lesya Ukrainka Eastern European National University, 2017. – Vol. 28. – 234 p.

In the magazine the articles are published on current issues of physical education of different groups of people of medical physical culture, Olympic and professional sports.
For physical education teachers, coaches, athletes and students.

Separate regulations of physical culture, physical education of different groups of people, preparation of specialists are gathered in the magazine. Methods, means of training, peculiarities of sportsmen's training, adjustment of human's body of different ages in the process of physical training with the support of pedagogical, psychological, methodological and biological experiments are filed in the works.

The journal is a scientific professional edition of Ukraine where the results of theses for obtaining the degree of Doctor or Candidate of Physical Education and Sport can be published (see annex 9 to the resolution of the Ministry of Education and Science of Ukraine №241, March 9, 2016)

УДК 796(082)

Web site of the digest of journal:
www.vishnyktsmu.com.ua

© Tsos A. V., Aloshyna A. I. (compiling), 2017
© Aloshyna A. O. (cover), 2017
© Lesya Ukrainka Eastern European National University, 2017

Алла
Осоло
Вітал
Хар
кор

Ігор В
Інно
Вячес
Розр
«Оз
Ната
Суч
фізи
Оксан
Пор
та п
Вітал
Резу
П-П
Роман
Про

Ірина
Кри
Серге
Пра
фізи
Петр
Тех
Віктор
Мет
Рудол
Інно
Роман
Обг
фізи

Ольга
Ретр
обст
Алла
Про
Миро
Впл
енер
Кирил
Вик
із де

ЗМІСТ

Розділ 1. Історичні, філософські, правові та організаційні проблеми фізичної культури

Алла Альошина, Юрій Попадюха

Особливості використання Делос постуральної пропріоцептивної системи в реабілітаційних технологіях 9

Віталій Кашуба, Алла Альошина, Олександр Бичук, Ольга Лазько, Тамара Хабінець, Юлія Руденко

Характеристика мікроергономіки системи «людина-комп'ютер» як передумова розробки корекційно-профілактичних заходів із використанням вправ різної біомеханічної спрямованості 17

Розділ 2. Технології навчання фізичної культури

Ігор Випасняк, Андрій Шанковський

Інноваційні технології, спрямовані на підвищення ефективності процесу фізичного виховання студентів 28

Вячеслав Гунченко

Розробка способів оптимізації спеціальної фізичної підготовки курсантів за спеціальністю «Озброєння та військова техніка» 34

Наталія Завидівська

Сучасні теоретичні та організаційно-методичні аспекти й перспективи вдосконалення фізичної підготовленості студентів 38

Оксана Матвейко, Олександр Воронцов, Сергій Гоманюк

Порівняльний аналіз альтернативних вправ фізичної підготовки військовослужбовців Збройних сил України та провідних країн світу 44

Віталій Павляшик

Результати впливу експериментальної програми з плавання на показники фізичного стану студентів II–III курсів КФВ НУФВСУ 48

Роман Римарик, Любомир Маланюк

Професійно-прикладна фізична підготовка студентів коледжу ресторанного сервісу і туризму 52

Розділ 3. Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Ірина Войтович, Анна Климчук

Критерії відбору школярів до профільних спортивних класів із туризму 58

Сергей Дусь

Практические аспекты использования приемов «управляющей предметной среды» в процессе физического воспитания школьников с сенсорными нарушениями 62

Петро Маринчук

Технологія корекції фізичного стану студентів музичних спеціальностей 68

Віктор Романюк, Світлана Савчук, Тетяна Савчук, Максим Маневський

Методи прогнозування результатів стрибків у довжину з розбігу в студентів 73

Рудольф Сухомлинов

Інноваційні підходи до організації оздоровчо-рекреаційних занять із дітьми дошкільного віку 78

Роман Іваніцький

Обґрунтування технології корекції порушень постави дітей із вадами слуху в процесі адаптивного фізичного виховання 82

Розділ 4. Лікувальна фізична культура, спортивна медицина й фізична реабілітація

Ольга Андрійчук

Ретроспектива формування поняття та сучасний стан фізичної реабілітації при хронічному обструктивному захворюванні легень 87

Алла Альошина, Антон Альошин

Програма фізичної реабілітації пацієнтів із попереково-крижовим остеохондрозом й оцінка її ефективності 93

Мирослав Береговий

Вплив методики танцотерапії у відновному лікуванні жінок першого зрілого віку з порушенням енергетичного обміну та ожирінням 98

Кирило Бурдаєв

Використання інформаційних технологій у процесі адаптивного фізичного виховання школярів із депривацією сенсорних систем 104

Игорь Гризус, Николай Евтух, Кучер Татьяна Методы реабилитации недоношенных детей первого года жизни (обзор литературы)	110
Наталія Григор'єва, Владислав Поворозюк, Римма Баннікова, Олена Рибіна Показники мінеральної щільності кісткової тканини, фізичної активності та якості життя в жінок старших вікових груп із переломами тіл хребців залежно від їх локалізації	115
Марина Демиденко Використання засобів кінезіотейпування плеча в превентивній фізичній реабілітації в жіночому триатлоні	121
Євген Дешевий, Марія Балаж Ефективність комплексної програми фізичної реабілітації осіб із дорсалгіями в грудному відділі хребта	126
Джафар Тайсір Мохаммад Аль-Куран Особливості побудови програми фізичної реабілітації після інтрамедулярного остеосинтезу в спортсменів із діафізарними переломами кісток гомілки	132
Едуард Дорошенко Клінічна ефективність фізичної реабілітації жінок, хворих на остеоартроз великих суглобів	137
Ірина Жарова Обґрунтування необхідності проведення фізичної реабілітації хворих на хронічне обструктивне захворювання легень	141
Татьяна Знаменская, Т. Коваленко, Л. Никулина, А. Жданович Реабилитация детей первого года жизни с врожденными заболеваниями костной системы	145
Ольга Івановська, Ірина Жарова Методичні основи побудови та компоненти програми фізичної реабілітації жінок другого зрілого віку з ожирінням	151
Vitaliy Kashuba, Vozhena Bukhovets Indicators of Cerebral Blood Flow Changes in Venous Vessels of Children With ICP in the Course of Physical Rehabilitation Using the Bobath Therapy Method	156
Виталий Куценко Сучасні погляди на синдром хронічної втоми й засоби реабілітації пацієнтів з цим синдромом	163
Олександр Куценко Вплив ерготерапії та фізичної терапії на заняттєву активність дітей із церебральним паралічем	167
Микола Майструк Зміни фізичної активності хворих на хронічне обструктивне захворювання легень тяжкого ступеня в процесі фізичної реабілітації	174
Олександра Остроушко, Костянтин Калінкін Особливості поєднання концепції pnf із засобами thera-band для відновлення осіб із вогнепальними ураженнями плечового суглоба	181
Наталія Пангелова Особливості фізичного виховання молодших школярів із депривацією зору	186
Юрій Попадюха Особливості тренажерів серії RT із функціональною електростимуляцією для реабілітації нижніх і верхніх кінцівок	191
Юрій Фурман Вплив засобів фізичної реабілітації на стан хворих із коксартрозом, поєднаним з ожирінням	196
Сергій Федоренко, Олена Лазарєва, Володимир Вітомський, Марина Вітомська Основи організації центру з надання реабілітаційних послуг для осіб із порушеннями опорно-рухового апарату	200

Розділ 5. Олімпійський і професійний спорт

Володимир Добринський, Олександр Бичук, Жанна Мудрик, Микола Мордик Зміст та організація комплексного контролю за фізичним станом спортсменів	205
Надія Карабанова, Алла Альошина, Олександр Бичук Олімпійська освіта та визначення її ролі майбутніми фахівцями фізичної культури й спорту	209
Ірина Кроль Шляхи інтеграції культурної спадщини олімпійського руху в зміст загальноосвітніх навчальних предметів	213
Андрій Малиновський, Тетяна Петровська Соціально-психологічні складники в структурі іміджу тренера з футболу під час роботи з командами різного рівня	217
Наші автори	225
Інформація для авторів	232

Alla Al
Pecul
Vitaliy
Chara
of Co

Ihor Vy
Innov
Vyache
Devel
«Arm
Nataliy
Mode
the Pf
Oksana
Comp
and th
Vitaliy
The R
of the
Roman
Profes

Iryna V
Select
Sergey
Practi
of Phy
Petro M
The T
Viktor I
Methc
Rudolf
Innov
of Pre
Roman
Justifi
of Ad

Olha Ar
Retros
Pulmc
Alla Alc
Progra
Myrosla
Influe
with th
Kyryl B
Use of
with E

CONTENT

Historical, Philosophical, Legal and Organizational Problems of Physical Training

<i>Alla Aloshyna, Yuriy Popadiukha</i> Peculiarities of the Delos Use of Postural Proprioceptive System in Rehabilitation Technologies	9
<i>Vitaliy Kashuba, Alla Aloshyna, Oleksandr Bychuk, Olha Lazko, Tamara Khabynets, Yuliy Rudenko</i> Characteristics of Microergonomics of the «Man-Computer» System as a Prerequisite for the Development of Corrective-Preventive Measures Using Exercises of Different Biomechanical Orientation	17

Technologies of Education in Physical Culture

<i>Ihor Vypasniak, Andriy Shankovskiy</i> Innovative Technologies Aimed at Increasing the Effectiveness of the Process of Physical Education of Students	28
<i>Vyacheslav Gunchenko</i> Development of Approaches of the Special Physical Training Optimization of Cadets of the Specialty «Armament and Military Equipment»	34
<i>Nataliya Zavydivska</i> Modern Theoretical and Organizational-Methodological Aspects and Prospects for Improving the Physical Preparedness of Students	38
<i>Oksana Matveyko, Oleksandr Vorontsov, Serhiy Homaniuk</i> Comparative Analysis of Alternative Exercises of Physical Training of the Armed Forces of Ukraine and the Leading Countries of the World	44
<i>Vitaliy Pavliashyk</i> The Results of Influence of the Experimental Swimming Program on Physical Condition of Students of the II-III Courses of the Department of Physical Education of National University of Ukraine on Physical Education and Sport	48
<i>Roman Rymyk, Lyubomyr Malanyuk</i> Professionally Applied Physical Training of College Students of Restaurant Service and Tourism	52

Physical Education of Different Groups

<i>Iryna Voitovych, Anna Klymchuk</i> Selection Criteria of Pupils to Specialized Sport Classes on Tourism	58
<i>Sergey Dus</i> Practical Aspects of Using the Techniques of «Managing the Object Environment» in the Process of Physical Education of Schoolchildren with Sensory Impairments	62
<i>Petro Marynchuk</i> The Technology of Physical Fitness Correction of Students of Musical Specialties	68
<i>Viktor Romaniuk, Svitlana Savchuk, Tetiana Savchuk, Maksym Manevskiy</i> Methods for Predicting the Results of Long Jumps From the Take-Off Among Students	73
<i>Rudolf Sukhomlynov</i> Innovative Approaches to the Organization of Health-Improving and Recreational Activities for Children of Preschool Age	78
<i>Roman Ivanitskiy</i> Justification of the Technology of Posture Correction of Hearing Impaired Children in the Process of Adaptive Physical Education	82

Therapeutic Physical Training, Sport Medicine and Physical Rehabilitation

<i>Olha Andriychuk</i> Retrospective of the Concept Formation and the Current State of Physical Rehabilitation in Chronic Obstructive Pulmonary Disease	87
<i>Alla Aloshyna, Anton Aloshyn</i> Program of Physical Rehabilitation of Patients with Lumbosacral Osteochondrosis and Evaluation of its Effectiveness	93
<i>Myroslav Beregovyi</i> Influence of the Technique of Dance Therapy in Rehabilitation Treatment of Women of the First Adulthood with the Disorder of Energy Metabolism and Obesity	98
<i>Kyryl Burdayev</i> Use of Information Technologies in the Process of Adaptive Physical Education of Schoolchildren with Deprivation of Sensory Systems	104

Ihor Hryhus, Mykola Yevtukh, Tetiana Kucher The Methods of Rehabilitation of Premature Infants of the First Year of Life (Literature Review)	110
Natalia Hryhorieva, Vladyslav Povoroznyuk, Rymma Bannikova, Olena Rybina Indicators of Bone Mineral Density, Physical Activity and Life Quality of Women of Older age Groups with Fractures of the Vertebral Bodies Depending on Their Location	115
Maryna Demydenko The Use of Shoulder Kinesiotherapy Means in Preventive Physical Rehabilitation in Women's Triathlon	121
Eugene Deshevy, Mariia Balazh Efficiency of the Complex Physical Rehabilitation Program of Persons with Dorsalgia in the Thoracic Spine	126
Jafar Tayseer Mohammad Al-Quran Peculiarities of Building the Program of Physical Rehabilitation After Intramedullary Osteosynthesis in Athletes with Diaphyseal Fractures of the Shin Bones	132
Eduard Doroshenko The Clinical Effectiveness of Physical Rehabilitation of Women with Osteoarthritis of Large Joints	137
Iryna Zharova Substantiation of the Necessity of Physical Rehabilitation of Patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease	141
Tetiana Znamenska, T. Kovalenko, L. Nikulina, O. Zhdanovich Rehabilitation of Children of the First Year of Life with Congenital Diseases of the Osseous System	145
Olha Ivanovska, Iryna Zharova Methodological Bases of Construction and Components of the Program of Physical Rehabilitation for Women of the Second Mature Age with Obesity	151
Vitaliy Kashuba, Bozhena Bukhovets Indicators of Cerebral Blood Flow Changes in Venous Vessels of Children With ICP in the Course of Physical Rehabilitation Using the Bobath Therapy Method	156
Vitaliy Kutsenko Modern Views on Chronic Fatigue Syndrome and Remedies for Patients with This Syndrome	163
Oleksandr Kushchenko Effect of Ergotherapy and Physical Therapy on Activity of Children with Cerebral Palsy	167
Mykola Maistruk Changes in Physical Activity of the ill With COPD in the Process of Physical Rehabilitation	174
Oleksandra Ostroushko, Kostiantyn Kalinkin Peculiarities of Combination of the PNF Concept with the Means of Thera-Band for Restoration of Persons with Gunshot Lesions of the Shoulder Joint	181
Nataliya Panhelova Features of Physical Education of Junior Pupils with Deprivation of Vision	186
Yuriy Popadiukha Peculiarities of the RT Series Simulators with Functional Electrostimulation for Rehabilitation of Lower and Upper Extremities	191
Yuriy Furman The Effect of Physical Rehabilitation Means on the Condition of Patients with Coxarthrosis Combined with Obesity	196
Sergiy Fedorenko, Olena Lazarieva, Volodymyr Vitomskyi, Maryna Vitomska Fundamentals of the Organization of the Center for the Provision of Rehabilitation Services for Persons with Musculoskeletal Disorders	200

Olympic and Professional Sport

Volodymyr Dobrynskyi, Oleksandr Bychuk, Zhanna Mudryk, Mykola Mordyk Contents and Organization of Complex Control of the Physical Condition of Athletes	205
Nadiya Karabanova, Alla Alosyna, Oleksandr Bychuk Olympic Education and Definition of its Role by Future Specialists of Physical Culture and Sports	209
Iryna Krol The Ways of Integration of the Cultural Heritage of the Olympic Movement Into the Content of the General School Subjects	213
Andriy Malynovskyi, Tetyana Petrovska Social and Psychological Components in the Structure of the Image of the Football Coach when Working with Teams of Different Levels	217
Our Authors	225
Information is for Authors	232

По

УДК

подр
стабі
різн
комп
ванн
меди

ВІКО
с. 98;
незв
трав
що м

ВІКО
для
захв
техн
акти
СНУ
(№ 1
Ігоря

кінці
ліку
мікр
] хар
(Del
хреб

та за
техн
] пош
у сп
нава

and sports. Highly qualified specialists who successfully demonstrate strong performance during the mastering of theoretical and practical knowledge will help to improve children's knowledge and skills in Olympism. The issues of the Olympic movement, education of children, pupils, students, which touches the issue of raising the level of training of future specialists in physical culture and sports, have been increasingly raised at all state levels.

Key words: Olympic education, students, level of knowledge, specialists, methods of training, theoretical knowledge.

УДК 796.032(091)-044.247:371.2

Ірина Кроль

Шляхи інтеграції культурної спадщини олімпійського руху в зміст загальноосвітніх навчальних предметів

Національний університет фізичного виховання і спорту України (м. Київ)

Постановка наукової проблеми та її значення. Не викликає сумніву те, що гармонійний розвиток особистості передбачає вплив на дитину різних видів мистецтва, завдяки якому можливе формування морального обличчя особистості. Особливого значення набуває залучення учнів до багатющих традицій світової й вітчизняної культури, гідне місце серед яких посідає культурна спадщина міжнародного олімпійського руху.

У навчально-виховному процесі наочність, а саме постійне використання в системі навчальних дисциплін творчого потенціалу творів образотворчого й інших видів мистецтва традиційно оцінюється як один із дієвих засобів, покликаних позитивно вплинути на розвиток учнів, на формування їхніх морально-естетичних поглядів. Використання творів мистецтва позитивно впливає на реалізацію навчальних, розвивальних і виховних завдань [1, 2].

Не даремно К. Стронг (США) звертає увагу на важливість уключення до системи освіти школярів: дослідження діяльності живописців, поетів, скульпторів, ораторів, танцюристів під час ритуальних церемоній, архітекторів і музикантів, які мають стосунок до сфери спорту й Олімпійських ігор; вивчення споруд у місцях проведення змагань; постановку драматичних п'єс і театральних сцен з історії олімпійського минулого та подій із життя стародавніх; дослідження паралелей між ідеалами давнини й багатьма аспектами сучасного олімпізму, проблеми моральності [4].

Мета статті – перевірити ефективність використання творів мистецтва, пов'язаних з олімпійським рухом, у процесі викладання предметів гуманітарного циклу на здатність школярів до саморозвитку, творчої діяльності, залучення до олімпійського руху.

Методи та організація дослідження – аналіз науково-методичної літератури з проблеми дослідження та навчально-методичних програм закладів загальної середньої освіти, анкетування, методи статистичної обробки даних.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Результати констатувального експерименту, у якому брали участь 172 учні 8-х класів та 148 учителів Чернівецької, Чернігівської, Волинської обл., м. Києва й Вінниці, дали змогу визначити позитивне ставлення та зацікавленість учасників навчально-виховного процесу (школярів і вчителів) до використання мистецьких творів, пов'язаних із культурною спадщиною олімпійського руху в навчально-виховному процесі школи.

В. В. Рубцов звертає увагу на важливість образно-сислової опори для розвитку понять підлітка не як абстрактного поняття, а у вигляді реального образу героя, що особливо важливо в підлітковому віці. Секрет дієвості цього способу полягає в тому, що дитина безпосередньо й невимушено на невербальному рівні стикається з внутрішнім світом особистості [3].

Розглядаючи школу як середовище для інтеграції олімпійської освіти, ми розробили методичні рекомендації для використання надбань культурної спадщини олімпійського руху в процесі освітньої діяльності під час викладання предметів гуманітарного циклу.

Нами вивчено та проаналізовано навчальні програми для 8-го класу з історії, географії, світової літератури, фізичної культури, інтегрованого курсу «Мистецтво», затверджені МОН України. Визначено теми, під час викладання яких доречно використовувати твори мистецтва, пов'язані з історією олім-

пійського руху, Олімпійських ігор. Із цією метою нами розроблено відповідні методичні рекомендації для вчителів. Методичні рекомендації містять твори мистецтв, їх назву, автора, місце зберігання та інформацію про їх зв'язок з олімпійським рухом.

У ході впровадження розроблених нами методичних рекомендацій із використання в процесі викладання навчальних предметів культурної спадщини олімпійського руху школярі повинні були отримати досить широке уявлення про духовно-моральне життя різних етапів розвитку суспільства на прикладах історії й культури, ознайомитися з культурно-історичними надбаннями світової культури різних цивілізацій та найважливішими духовно-моральними цінностями.

Формувальному етапу педагогічного експерименту передували спілкування з педагогічними колективами експериментальних закладів освіти з питань використання методичних рекомендацій під час підготовки й проведення уроків. У контрольній групі шкіл уроки загальноосвітніх предметів проводились у звичному порядку.

У кінці навчального року ми здійснили повторне опитування через анкетування школярів й отримали такі результати в групі експериментальних шкіл.

Педагогічний колектив гімназії м. Сторожинець зосередив свою увагу на використанні культурної спадщини олімпійського руху в процесі викладання історії, літератури та фізичної культури.

Знайомство школярів із творами мистецтва, рекомендованих нами, у процесі набуття учнями знань позитивно позначилися на збільшенні їхньої обізнаності зі світовими культурними цінностями, підвищили не лише їхню загальну, а й особисту фізичну культуру. Так, 70,37 % школярів усвідомили тісний зв'язок спорту й мистецтва, значущість мистецтва в діалозі культур. На 11,11 % збільшилася кількість учнів, які зрозуміли та відчували, що світові культурні цінності, пов'язані з олімпійським спортом, позитивно впливають на розширення їхнього світогляду, підвищення рівня знань із навчальних предметів, загальну культуру, мотивацію до занять спортом.

Варто відзначити, що вчителі у своїй роботі стали ширше використовувати проведення музейних уроків та екскурсій зі школярами на художні виставки й музеї.

Хорошим доповненням до знайомства школярів із творами мистецтв під час позаурочної діяльності було проведення в навчальному закладі конкурсів на кращий дитячий малюнок і літературний твір на рекомендовану нами тему «Олімпійський спорт: історія і сьогодення».

Педагогічному колективу гімназії смт Варва рекомендовано використовувати шедеври світової культури, пов'язані зі спадщиною олімпійського руху в процесі викладання літератури, історії, географії, фізичної культури, інтегрованого курсу «Мистецтво».

Результати констатувального експерименту, проведеного в цьому навчальному закладі, свідчать про те, що використання мистецьких творів підвищили мотивацію учнів до відвідування музеїв на 17,86 %, бажання школярів ознайомитися з творами мистецтва стосовно історії олімпійського руху на 21,43 %.

На 25,00 % збільшилася кількість школярів, які побачили й усвідомили тісний зв'язок культури й спорту. Кількість учнів, які зрозуміли та відчували вплив цінностей світової культури, пов'язаних з олімпійським спортом, на розширення світогляду, підвищення рівня знань із навчальних предметів та загальну культуру збільшилася на 28,57 %, а на появу (або посилення) в них бажання займатися спортом – на 46,43 %.

Також позитивним результатом нашого дослідження можна вважати й те, що на 3,57 % збільшилася кількість учнів, які ознайомилися з олімпійськими цінностями, причому заслуга в цьому відводиться учителям.

Варто відзначити, що в закладі освіти збільшилася кількість школярів, членів Малої олімпійської академії, які обрали теми для своїх науково-дослідних робіт, пов'язані з єднанням спорту й культури.

Обговорюючи спільно з адміністрацією школи № 78 м. Києва проведення формувального експерименту, ми виходили з того, що виховання гармонійно розвиненої особистості можливо ефективно здійснювати за умови вдосконалення навчально-виховного процесу, наявності навчально-матеріальної бази, позитивного ставлення вчителів до впровадження олімпійської освіти.

Важливою рисою роботи педагогічного колективу школи є розуміння того, що сутність школяра найбільш повно розкривається за умови органічного поєднання навчальної та позаурочної творчої діяльності.

В основу концепції діяльності цього закладу освіти покладено поєднання розумового, фізичного й естетичного виховання.

Виходячи з умов столичного навчального закладу, ми пропонували запровадити використання мистецьких творів у процесі викладання історії, літератури, географії, фізичної культури, інтегрованого курсу «Мистецтво».

Результати експерименту свідчать про позитивні результати, що відбулись у підході вчителів до підбору форм роботи з навчального предмета та у свідомості школярів. Так, у школі більше уваги стали приділяти музейній педагогіці, про що свідчить збільшення відвідуваності школярами музеїв і художніх виставок на 37,50 %. На 21,88 % підвищився показник усвідомлення учнями зв'язку культури й спорту. На 25 % більше виявилось школярів, які мають бажання ознайомитися з творами мистецтва, пов'язаними з історією олімпійського руху. Важливо відзначити, що на 25 % зросла кількість учнів, котрі усвідомили, що світові культурні цінності, пов'язані з олімпійським спортом, позитивно впливають на розширення світогляду, підвищення рівня їхніх знань із навчальних предметів, загальну культуру та мотивацію до занять спортом.

Позитивним результатом експерименту виявилось й те, що на 21,87 % збільшилася кількість школярів, які ознайомлені з олімпійськими цінностями.

За підсумками експерименту можемо констатувати, що, використовуючи наші рекомендації, відсоток використання мистецьких творів у процесі викладання гуманітарних навчальних предметів загалом в експериментальних навчальних закладах збільшився (рис. 1).

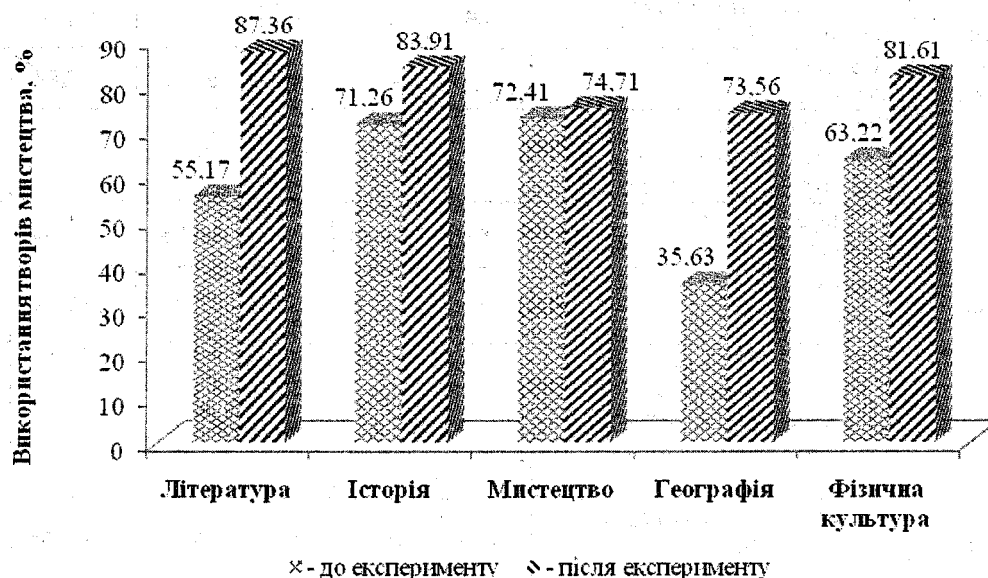

Рис. 1. Використання творів мистецтва у процесі викладання гуманітарних предметів в експериментальних закладах освіти, %

Порівнюючи результати експериментальних і контрольних закладів освіти (табл. 1), можемо констатувати збільшення всіх обраних нами показників.

У результаті педагогічного експерименту обрані нами показники, експериментальної групи статистично значуще перевищують відповідні показники контрольної групи.

Аналізуючи діяльність експериментальних закладів освіти, варто зазначити, що досягненню позитивних результатів сприяло органічне поєднання цілеспрямованого застосування дидактичного матеріалу, пов'язаного з культурною спадщиною олімпійського руху, у процесі навчально-виховної та позаурочної роботи зі школярами.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Результати досліджень свідчать, що насиченість освітнього процесу цінностями світової культури, зокрема творами мистецтв, пов'язаних з історією олімпійського руху, сприяє саморозвитку, творчій діяльності, залученню до олімпійського руху та його цінностей школярів підліткового віку.

Таблиця 1

Порівняльна таблиця ефективності використання культурної спадщини олімпійського руху в навчально-виховному процесі учнів 8-х класів експериментальних та контрольних закладів освіти

Показник	Група закладів освіти	До експерименту		Після експерименту		Різниця після й до експерименту, %	Рівень значимості різниці до й після експерименту, p
		n	% від загальної кількості	N	% від загальної кількості		
Кількість школярів, які відвідують мистецькі виставки та музеї	Експериментальна група загалом, n=87	14	16,09	36	41,38	+25,29	0,001
	Контрольна група загалом, n=85	16	18,82	17	20,00	1,18	1,00
	Статистична значущість різниці між експериментальною та контрольною групами	0,691		0,003			
Кількість школярів, які обізнані про зв'язок культури й спорту	Експериментальна група загалом, n=87	45	51,72	63	72,41	+20,69	0,001
	Контрольна група загалом, n=85	43	50,59	48	56,47	+5,88	0,074
	Статистична значущість різниці між експериментальною та контрольною групами	1,000		0,038			
Кількість школярів, які бажають ознайомитися з творами мистецтва, пов'язані з історією олімпійського руху	Експериментальна група загалом, n=87	53	60,92	74	85,06	+24,14	0,001
	Контрольна група загалом, n=85	55	64,71	56	65,88	+1,18	1,00
	Статистична значущість різниці між експериментальною та контрольною групами	0,639		0,004			
Кількість школярів, які підвищили рівень знань із навчальних предметів та загальної культури	Експериментальна група загалом, n=87	440	45,98	62	71,26	+25,29	0,001
	Контрольна група загалом, n=85	41	48,24	42	49,41	+1,18	1,00
	Статистична значущість різниці між експериментальною та контрольною групами	0,879		0,005			
Кількість школярів, які знайомі з олімпійськими цінностями	Експериментальна група загалом, n=87	55	63,22	74	85,06	+21,84	0,001
	Контрольна група загалом, n=85	57	67,06	59	69,41	+2,35	0,450
	Статистична значущість різниці між експериментальною та контрольною групами	0,611		0,018			
Кількість школярів, які займаються спортом	Експериментальна група загалом, n=87	47	54,02	69	79,31	+25,29	0,001
	Контрольна група загалом, n=85	52	61,18	54	63,53	+2,35	0,450
	Статистична значущість різниці між експериментальною та контрольною групами	0,357		0,028			

Наявність творів мистецтва, що розкривають культурну спадщину олімпійського руху, у системі викладання гуманітарних предметів навчального плану, сприяє зміцненню міжпредметних зв'язків і реалізації теоретичного, фізкультурно-спортивного, культурологічного, інформаційного, екологічного, краєзнавчого, художньо-естетичного напрямів навчально-виховного й позаурочного процесу закладів освіти.

Джерела та література

1. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика : навч. посіб. / В. М. Єрмолова. – Київ, 2011. – 335 с.
2. За загальною редакцією Бубки С. Н. та Булатової М. М. 25 років разом Олімпійська освіта. – Київ : [б. в.], 2017. – 128 с.
3. Рубцов В. В. Образовательная среда школы как фактор психического развития учащихся / В. В. Рубцов, К. Н. Поливанова. – Москва : ПИ РАО, 2007 – 288 с.
4. Strong Clinton. Marketing Olympism in the schools / Clinton Strong // Report of the International Sessions for Educationists 1973–1977–1979, Ancient Olympia. – НОС, Athens, 1980. – P. 378–381

Анотації

У статті розглянуто вплив культурної спадщини олімпійського руху на розширення світогляду школярів підліткового віку, їх саморозвиток, підвищення мотивації до занять спортом та творчої діяльності, залучення до олімпійського руху і його цінностей.

Дослідження дало підставу констатувати, що наявність творів мистецтва, пов'язаних із культурною спадщиною олімпійського руху, у системі викладання предметів гуманітарного циклу типового навчального плану для 8-х класів закладів загальної середньої освіти сприяє зміцненню й розширенню міжпредметних зв'язків, реалізації теоретичного, фізкультурно-спортивного, екологічного, культурологічного, краєзнавчого, художньо-естетичного, інформаційного напрямів навчально-виховного та позаурочного процесів закладів освіти.

Ключові слова: олімпійська освіта, олімпійський рух, культурна спадщина, освітній процес, школярі, мистецтво.

Ирина Кроль. Пути интеграции культурного наследия олимпийского движения в содержание учебных предметов. В статье рассмотрено влияние культурного наследия олимпийского движения на расширение мировоззрения школьников подросткового возраста, их саморазвитие, повышение мотивации к занятиям спортом и творческой деятельности, привлечению к олимпийскому движению и его ценностям.

Исследования позволили констатировать, что наличие произведений искусства, связанных с культурным наследием олимпийского движения в системе преподавания предметов гуманитарного цикла типичного учебного плана для 8-х классов учреждений общего среднего образования, способствует укреплению и расширению межпредметных связей, реализации теоретического, физкультурно-спортивного, экологического, культурологического, краеведческого, художественно-эстетического, информационного направлений учебно-воспитательного и внеурочного процессов учебных заведений.

Ключевые слова: олимпийское образование, олимпийское движение, культурное наследие, образовательный процесс, школьники, искусство.

Iryna Krol. The Ways of Integration of the Cultural Heritage of the Olympic Movement Into the Content of the General School Subjects. The article examines the influence of the cultural heritage of the Olympic movement on the expansion of the worldview of adolescent pupils, their self-development, enhancement of motivation for sports and creative activity, involvement to the Olympic movement and its values.

Studies allowed to recognize that the works of art which are related to the cultural heritage of the Olympic movement in the school system of the humanitarian subjects of the standard curriculum for the 8th classes of the comprehensive secondary school; it promotes strengthening and expansion of interpersonal relations, the implementation of theoretical, physical, cultural and sportive, ecological, regional, informational, artistic and aesthetic directions of educational and extracurricular processes of schools.

Key words: the Olympic education, the Olympic movement, cultural heritage, educational process, schoolchildren, art.

УДК 796.332.071.42:17.022.1

**Андрій Малиновський,
Тетяна Петровська**

Соціально-психологічні складники в структурі іміджу тренера з футболу під час роботи з командами різного рівня

Національний університет фізичного виховання і спорту України (м. Київ)

Постановка наукової проблеми та її значення. Аналіз досліджень цієї проблеми. Незважаючи на уявлення про характеристики провідних футбольних тренерів, проблема дослідження впливу іміджу в